

SOSYAL GİRİŞİMCİLERİN GİRİŞİMCİLİK VE DÖNÜŞTÜRÜCÜ LİDERLİK ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Selma KILIÇ KIRILMAZ
Dr., Sağlık Bakanlığı
selma.kirilmaz@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye’de sosyal girişimcilik faaliyetlerinde bulunan Sivil Toplum Kuruluşu liderlerinin; demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalışma süresi) ve örgüt bilgilerine (STK türü, STK çalışma alanı) göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında farklılık olup olmadığını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma Türkiye’de Aile, Çevre, Çocuk, Eğitim, Engelliler, Kadın, Sağlık ve Yardım alanlarında faaliyette bulunan vakıf ve derneklerin liderleri üzerinde yapılmıştır. Veriler anket yoluyla toplanmıştır. Araştırma için 14 adet hipotez geliştirilmiş olup bu hipotezlerin test edilmesinde; Bağımsız Çift Örneklem t-Testi, Tukey HSD testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda sosyal girişimci liderlerin demografik özelliklerine göre; kadın sosyal girişimci liderlerin karizma ve sosyal değer yaratma algısının erkek sosyal girişimci liderlerden daha yüksek olduğu, risk alma eğilimi en yüksek olan yaş grubunun 40-49 yaş aralığındakiler olduğu, sosyal değer yaratma algısı en düşük olan sosyal girişimci liderlerin ön lisans mezunlarının olduğu, doktora mezunu sosyal girişimci liderlerin sosyal ağlardan faydalanma düzeyinin lise, lisans ve yüksek lisans mezunu olanlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sosyal girişimci liderlerin örgüt bilgisine yönelik olarak; dernek başkanı olan sosyal girişimci liderlerin risk alma eğiliminin vakıf başkanı olanlardan daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Sosyal Girişimci, Sosyal Girişimcilik, Dönüştürücü Liderlik, Sivil Toplum Kuruluşu.

EXPLORING SOCIAL ENTREPRENEURS' ENTREPRENEURSHIP AND TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP PERCEPTIONS

ABSTRACT

This study performed to investigate the presence of the diversities, if any, among entrepreneurs, transformative leadership and social entrepreneurship perceptions according to the demographic

characteristics (age, gender, marital status, educational background, professional time) and organisation data (type of non-governmental organisation, work area of non-governmental organisation) of leaders of Non-Governmental Organisations involving in social entrepreneurship activities in Turkey. Survey performed on the presidents of the foundations and associations activating on Family, Environment, Children, Education, Handicappeds, Women, Health and Welfare fields in Turkey. Data collected by means of questionnaire. 14 hypothesis developed for the survey and Independent Double Sampling t-Test, Turkey HSD test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) are used. Findings reached at the end of performed survey; according to the demographic characteristics of social entrepreneurship perception for charisma and creation of social values of females found higher than the male social entrepreneurs, highest age for willingness to take risks determined in range of 40-49 years old group, social entrepreneurs with associate degree found the lowest creating social value perception, the level of benefiting from social networks of social entrepreneur leaders with doctoral degree are found higher than the high school, undergraduate and postgraduate social entrepreneurs. Finding reached is that the willingness to take risk tendency of the presidents of the associations intended for organisation informations found higher than president of the foundations.

Keywords: Entrepreneur, Entrepreneurship, Social Entrepreneur, Social Entrepreneurships, Transformational Leadership, Non Governmental Organization

GİRİŞ

Bu çalışmada girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik konuları ele alınmıştır. Çalışmada üzerinde durulan ilk kavram olan girişimcilik, uzunca bir süreden beri sosyoekonomik büyüme ve gelişme için önemli bir faktör olarak dikkat çekmektedir. Bunun nedeni, girişimciliğin milyonlarca iş fırsatı sağlaması, mal ve hizmet çeşitliliğini artırması, milletlerin refah artışına ve rekabetçiliğine katkı sağlıyor olmasıdır (Lee ve Peterson, 2000, s: 401). Üzerinde durulan ikinci kavram olan dönüştürücü liderler ise takipçilerini gerçekte onların yapmaya niyetlendiklerinden çok daha fazlasını yapmaları, hatta kendilerinin bile yapabileceklerine inandıklarından bile daha fazlasını yapmaları konusunda motive eden kişilerdir (Bass ve Riggio, 2008, s. 4). Üzerinde durulan son kavram olan sosyal girişimcilik ise genel olarak kâr getirici hedeflerden çok sosyal sonuçlar içeren amaçlar için girişimsel davranışlarda bulunma ya da girişimcilikten elde edilen kârın avantajsız grupların faydalanması için kullanılmasıdır (Hibbert vd., 2002, s: 288). Sosyal girişimci liderlerin dönüştürücü liderlik ve

girişimci kişilik özellikleri ile birçok sosyal soruna çözüm üretebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle sosyal girişimcilerin girişimcilik ve dönüştürücü liderlik algılarını belirlemeye yönelik bir araştırma yapılmıştır.

Araştırmada, girişimcilik boyutunda; başarı ihtiyacı, risk alma eğilimi, belirsizliklere karşı toleranslı olma ve yenilikçi olma kişilik özellikleri üzerinde durulmuştur. Dönüştürücü liderlik boyutunda; idealize edilmiş etki/karizma, ilham verici motivasyon, entelektüel teşvik ve bireysel ilgi gösterme ele alınmıştır. Sosyal girişimcilikte ise sosyal içerikli misyon sahibi olma, sosyal değer yaratma, sosyal girişim fırsatlarını görme, kaynak yaratma ve sürdürülebilirliği sağlama ve sosyal ağlardan faydalanma boyutları üzerinde durulmuştur.

Türkiye’de sosyal girişimci liderlerle ilgili çok az sayıda araştırma yapıldığı gözlenmektedir. Yapılan bu araştırma ile Türkiye’deki sosyal girişimci liderlerin demografik özellikleri ve STK bilgileri ile ilgili önemli bulgular elde edilmiş olup sosyal girişimci liderliğin yaygınlaşması ve toplumsal olarak daha fazla bilinir kılınması için çaba sarf edilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde girişimcilik, sosyal girişimcilik ve dönüştürücü liderlikle ilgili kavramsal bir çerçeve sunulmuştur. İkinci bölümde yer alan araştırma metodolojisinde; ölçekler, evren ve örneklem, sınırlılık ve kısıtlılıklar açıklanmıştır. Üçüncü bölümde araştırma için geliştirilen hipotezler ve bu hipotezler sonucunda elde edilen bulgular açıklanmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Girişimciliğin genel olarak herkes tarafından kabul edilmiş bir tanımı bulunmama ile birlikte, Schumpeter 1934 yılında girişimciliğin yenilik ve risk alma boyutuna, Gartner 1985 yılında yeni organizasyon yaratma boyutuna dikkat çekmiştir (Aktaran Carrier, 1996, s. 5). Girişimcilik, Shane (2003, s. 4) tarafından, yeni mal ve hizmetlerin sunumu için fırsatların keşfi, değerlendirilmesi ve kullanılması aktivitelerini içeren, daha önce var olmayan pazarlar, süreçler ve hammaddelerin elde edilebilmesi için organizasyon yaratma sürecidir şeklinde tanımlanmıştır. Curran ve Stanworth girişimciliği tanımlarken daha çok yenilikçilik boyutu üzerinde durmuşlar, yeni ürünler ya da hizmetlerin merkezde yer aldığı veya pazarda var olan ürün ya da hizmetlerin farklı bir biçimde sunulduğu ve buna bağlı olarak yeni bir ekonomik

kurumun yaratıldığı bir süreç olarak tanımlamışlardır (Aktaran Henry vd., 2003, s. 29). Girişimci ise Gartner (1988, s. 23) tarafından birincil amaç olarak kârı ve büyümeyi hedefleyerek bir işi kuran ve yöneten kişi olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, Gartner (1988, s. 23) girişimcinin işletmede yenilikçi davranış ve stratejik yönetim uygulamalarını hayata geçirecek kişi olduğunu belirtmiştir.

Sosyal girişimcilik Zahra vd. (2009, s. 519)'ne göre, yenilikçi bir yaklaşımla yeni girişimler yaratarak ya da var olan organizasyonların yönetilmesi ile sosyal refahı arttırmak için fırsatları keşfederek, tanımlayarak ve kullanarak oluşturulan bir süreci içeren aktivitelerdir. Austin, Stevenson ve Wei-Skillern (2006, s. 2) sosyal girişimciliği "kâr amacı gütmeyen, özel ya da kamu sektörlerine karşın ya da bunların içinde ortaya çıkan, sosyal değer yaratan, yenilikçi girişimler" şeklinde tanımlamışlardır. Dees (1998, s. 1), sosyal girişimciliğin sosyal misyon tutkusunu ile iş disiplini, yeniliği ve yaygın bağlantıların belirleyicilerini kombine ettiğini belirtmektedir.

Sosyal girişimcilik, yeni kullanılmaya başlayan bir kavram olabilir ancak olgu olarak yeni değildir. Her zaman sosyal girişimci olmuştur ancak sosyal girişimci tabiri ile nitelendirilmemişlerdir (Dees, 1998, s: 1). Sosyal girişimcilik kavram olarak 1980'lerde Bill Drayton'un sosyal girişimcilere dünya çapında fon sağlayan bir kuruluş olan Ashoka'yı kurması ile ortaya çıkmıştır (Dees, 2007, s: 24).

Sosyal girişimciler sosyal problemlere odaklanmakta, yenilikçi girişimler yaratmakta, yeni sosyal düzenlemeler inşa etmektedirler (Alvord vd., 2004, s: 262). Sosyal girişimciler, enerjik, ısrarcı ve çoğunlukla, diğerlerini kendi işlerine dâhil edebilecekleri konusunda kendinden emindirler. Tipik olarak bir neden ya da misyon için kendilerini sorumlu hissetmektedirler. Sosyal girişimciler genellikle oldukça pragmatiktirler ve kendi iş planlarını en küçük detaylarına kadar açıklayabilecek yeteneğe sahiptirler. Sosyal girişimciler ayrıca oldukça bağımsız bir kişiliğe sahiptirler. Ancak sosyal girişimcilerin hepsi aynı özelliklere sahip değildir. Bazıları, oldukça karizmatik konuşmacı, enerji dolu, kibar, iyi giyimli iken, bazıları ise oldukça yavaş konuşan, ısrarcı, kendilerini pragmatik olarak tanımlayan kişilerdir (Barendsen ve Gardner, 2004, s. 45-46).

Dönüştürücü liderlik ise son yıllarda liderlik konusunda en çok tartışılan yaklaşımlardan birisidir. Dönüştürücü liderlik, organizasyonların her seviyesindeki performansta artış sağlanması

için takipçilerin cesaretlendirilmesidir (Bass, 1990, s: 25). Dönüştürücü lider, izleyicilerini kendi çıkarlarından çok grubun çıkarlarını düşünmesi konusunda ikna eder. (Waldman, Bass ve Einstein, 1987, s: 178). Ayrıca dönüştürücü lider, beklenenden daha fazla motivasyon sağlar (Bass, 1990, s: 31). Groves ve LaRocca (2011, s. 512) dönüştürücü liderlerin paylaşılan bir vizyon ile takipçileri ile iletişim kurduklarını ve onları geliştirdiklerini, onları etkilediklerini, takımın ve organizasyonun iyiliği için takipçilerine, bireysel ilginin ötesinde ilham verdiklerini söylemişlerdir.

Dönüştürücü liderlik teorisi dört boyut önermektedir. İdealize Edilmiş Etki (Karizma), İlham Verici Motivasyon, Entelektüel Uyarım ve Bireysel İlgi (Cavazotte vd., 2012, s. 444). İdealize Edilmiş Etki (Karizma) boyutunda dönüştürücü liderler, takipçilerine rol model olacak davranışlar sergilerler. Bu liderlere hayran olunur, saygı duyulur ve güvenilir. Takipçiler kendi kimliklerini bu liderler ile tanımlarlar ve onlara benzemek isterler. (Bass ve Avolio, 1994, s: 3). İlham Verici Motivasyon boyutunda, dönüştürücü liderler takipçilerinin yaptıkları işe anlam ve fırsatlar katarak onları motive ederler ve onlara ilham verirler. Bu liderler takım ruhu oluştururlar, coşku ve iyimserlik aşarlar, takipçilerinin gelecekle ilgili olumlu düşüncelere sahip olmalarını sağlarlar (Bass ve Avolio, 1994, s: 3). Entelektüel Uyarım boyutunda dönüştürücü liderler, takipçilerini varsayımları sorgulayarak, problemleri yeniden tanımlayarak ve eski sorunlara yeni yollarla yaklaşarak yaratıcı ve yenilikçi olmaları konusunda desteklerler (Bass ve Avolio, 1994, s: 3). Bireysel İlgi boyutunda dönüştürücü liderler, takipçilerini geliştirmek ve onların ihtiyaçlarına cevap verebilmek için bir danışman gibi hareket ederler (Bass, 1990, s: 21).

2. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırma Türkiye’de Aile, Çevre, Çocuk, Eğitim, Engelliler, Kadın, Sağlık ve Yardım alanlarında faaliyette bulunan vakıf ve derneklerin liderleri üzerinde yapılmıştır. Veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anketler [surveey.com](http://www.surveey.com) (<http://www.surveey.com>) araştırma sitesine yüklenerek vakıf ve derneklerin elektronik posta adreslerine gönderilmiştir. Bu yolla vakıf ve derneklerin liderleri araştırmaya katılmaya davet edilmiştir. Elektronik posta adresi olmayan STK’ların bir kısmına faks çekilerek araştırmaya katılmaları istenmiştir. Ayrıca Ankara’nın Çankaya ve Sincan ilçelerindeki STK liderlerinin bir kısmı ile yüz yüze görüşülerek anket doldurulmuştur.

Araştırmada kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, çalışma süresi) ve Sivil Toplum Kuruluşu (STK türü, STK çalışma alanı ve STK finansal gelir kaynakları) bilgilerine yönelik 8 adet soru sorulmuştur.

Anketin ikinci bölümünde girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik ölçekleri kullanılmıştır. Girişimcilik Ölçeği; Başarı İhtiyacı Ölçeği (Heckert vd., 1999), Risk Alma Eğilimi Ölçeği (Cho ve Lee, 2006), Belirsizliklere Karşı Toleranslı Olma Ölçeği (Norton, 1975) ve Yenilikçilik Ölçeği (Mueller ve Thomas, 2000) alt ölçeklerinden oluşmaktadır. Kullanılan ikinci ölçek, dönüştürücü liderliği ölçmeye yönelik olarak, Bass ve Avolio'nun geliştirmiş olduğu Çok Faktörlü Liderlik Ölçeğidir (Erturgut, 2007).

Son olarak, sosyal girişimciliği ölçmek için geliştirilen ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Sosyal girişimciliğin alt ölçeklerinden olan sosyal içerikli misyon sahibi olma ölçeği ile kaynak yaratma ve sürdürülebilirliği sağlama ölçeği araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Ayrıca, sosyal ağlardan faydalanma ölçeğinin ilk maddesi Onyx ve Bullen'in (2000) yapmış olduğu çalışmadan alınmış olup diğer üç madde bu ölçekten faydalanılarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Sosyal girişimcilik ölçeğinin diğer bir alt ölçeği olan sosyal değer yaratma ölçeği Schuyt, Bekkers ve Smit'in (2010) çalışmasından alınmıştır. Son olarak, sosyal girişimcilik ölçeğinin alt ölçeklerinden birisi olan sosyal girişim fırsatlarını görme ölçeğinin ilk 3 maddesi Bateman ve Crant'in (1993) çalışmasından alınmıştır. Sosyal girişim fırsatlarını görme ölçeğinin son iki maddesi Schwer ve Yücelt'in (1984) çalışmasının fırsat yönelimi ile ilgili olan 2 maddesi alınarak oluşturulmuştur.

Sosyal girişimcilik ölçeğinin oluşturulması sırasında öncelikle sosyal girişimcilikle ilgili alt boyutlar belirlenmiştir. Alt boyutların belirlenmesinde sosyal girişimcilik literatüründe üzerinde durulan ve tartışılan konular ele alınmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek maddelerinin oluşturulmasında detaylı bir literatür taraması yapılmıştır. Oluşturulan maddelerin kapsam geçerliliğini sağlamak için sosyal girişimci liderlerin görüşlerine başvurularak ölçekte belirlenen eksiklikler tamamlanmıştır. Ayrıca ölçek geliştirme sürecinin her aşamasında bir ölçme ve değerlendirme uzmanından yardım alınmıştır.

Ölçek maddeleri belirlendikten sonra 2 farklı dil uzmanının görüşlerine başvurularak ölçek maddelerinin daha anlaşılır

kılınması sağlanmıştır. Bu aşamadan sonra oluşturulan ölçek 50 kişilik bir sosyal girişimci lider üzerinde uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçek bütünlüğünü bozan ve Cronbach Alpha değeri düşük olan ifadeler ölçekten çıkartılmıştır. Araştırılmak istenen alt boyutlar literatür taraması yapılarak belirlendiğinden açıklayıcı faktör analizi yapılmamış bunun yerine doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Tüm ölçekler 1 hiç katılmıyorum, 5 Tamamen Katılıyorum ifadelerini içeren, 5'li Likert Ölçeği tarzında hazırlanmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; aile, çevre, çocuk, eğitim, engelliler, kadın, sağlık ve yardım konularında faaliyette bulunan 2.538 adet vakıf başkanı ve yardımlaşma, sağlık, çevre, sosyal ve hayır işleri amacıyla kurulan 20.927 adet dernek başkanı oluşturmaktadır. Dolayısıyla araştırmanın evreni 23.465 vakıf ve dernek başkanını kapsamaktadır. Araştırma sırasında 5.463 Sivil Toplum Kuruluşu'nun iletişim bilgisine ulaşılmış ve anket doldurmaya davet edilmiştir. Ancak, Web üzerinden, faks yoluyla ve yüz yüze görüşme metoduyla 223 adet kullanılabilir anket elde edilebilmiş ve analizler bu anketler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

2.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Sivil toplum kuruluşları birçok konuda ve alanda faaliyet göstermesine rağmen araştırma Türkiye'de Aile, Çevre, Çocuk, Eğitim, Engelliler, Kadın, Sağlık ve Yardım konularında faaliyette bulunan vakıf ve dernek başkanları ile sınırlandırılmıştır.

3. ANALİZ VE BULGULAR

Araştırmada kullanılan ölçekler, ölçeklerin alt boyutları, güvenilirlik değerleri ve genel ortalamaları Tablo: 1'de gösterilmiştir.

Girişimcilik ölçeğinin güvenilirlik değeri 0.68 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değere göre ölçek toplum taramalarında kullanılabilir düzeydedir (Özdamar, 2011, s: 605). Dönüştürücü liderlik ölçeğinin güvenilirlik değeri 0.919 olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alpha değerine göre liderlik ölçeği çok yüksek güvenilirlik düzeyine sahip bulunmuştur (Özdamar, 2011, s: 605). Sosyal girişimcilik ölçeğinin güvenilirlik değeri 0.894 olarak hesaplanmış olup bu ölçek yüksek güvenilirlik düzeyine sahip bulunmuştur. (Özdamar, 2011, s: 605).

Tablo: 1
Kullanılan Ölçeklerin Güvenilirlik Sonuçları

	Cronbach Alfa	Genel Ortalama
GİRİŞİMCİLİK ÖLÇEĞİ	0,68	3,689
Başarı İhtiyacı	0,753	4,485
Risk Alma Eğilimi	0,726	2,683
Belirsizliklere Karşı Toleranslı Olma	0,692	3,479
Yenilikçi Olma	0,699	3,701
DÖNÜŞTÜRÜCÜ LİDERLİK ÖLÇEĞİ	0,919	4,151
Karizma	0,782	4,155
İlham Verici Motivasyon	0,862	4,112
Entelektüel Teşvik	0,80	4,154
Bireysel İlgî	0,826	4,187
SOSYAL GİRİŞİMCİLİK ÖLÇEĞİ	0,894	4,21
Sosyal İçerikli Misyon Sahibi Olma	0,849	4,278
Sosyal Değer Yaratma	0,728	4,253
Sosyal Girişim Fırsatlarını Görme	0,783	3,945
Kaynak Yaratma ve Sürdürülebilirliği Sağlama	0,715	4,329
Sosyal Ağlardan Faydalanma	0,678	4,280

Araştırma verilerinin analizinde ve hipotezlerin test edilmesinde SPSS 13.0 paket programı kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için LISREL 8.54 programı kullanılmıştır.

Bu bölümde İlk önce Demografik Sorulara Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler üzerinde durulmuştur. Tablo: 2'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan 223 sosyal girişimcinin 128'ini erkek, 95'ini kadınlar oluşturmaktadır. Yine araştırmaya katılanlardan; 20-29 yaş aralığında 11 kişi; 30-39 yaş aralığında 48 kişi; 40-49 yaş aralığında 65 kişi; 50 yaş ve üstü 99 kişi bulunmaktadır. Katılımcıların medeni durumuna bakıldığında 173 kişinin evli, 50 kişinin bekâr olduğu görülmektedir. Demografik bilgilerin sonucunu oluşturan eğitim durumuna bakıldığında; ortaokul mezunu 6 kişi; lise mezunu 43 kişi; ön lisans mezunu 12 kişi; lisans mezunu 104 kişi; yüksek lisans mezunu 38 kişi; doktora mezunu 20 kişinin olduğu görülmektedir.

Tablo: 2
Sosyal Girişimcilere İlişkin Demografik Bilgiler

Demografik Değişken		Sayı (N=223)	Yüzde %
Cinsiyet	Erkek	128	57
	Kadın	95	43
	Toplam	223	100
Yaş	20-29	11	5
	30-39	48	22
	40-49	65	29
	50+	99	44
	Toplam	223	100
Medeni Durum	Evli	173	78
	Bekâr	50	22
	Toplam	223	100
Eğitim Durumu	Ortaokul	6	3
	Lise	43	19
	Ön Lisans	12	5
	Lisans	104	47
	Yüksek Lisans	38	17
	Doktora	20	9
	Toplam	223	100

Tablo 3'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan sosyal girişimcilerin 108'i vakıf başkanı, 115'i ise dernek başkanıdır. Sosyal girişimcilerin çalışmakta oldukları STK'nın çalışma alanına bakıldığında; *aile* konusunda çalışan 5; *çevre* konusunda 20; *çocuk* konusunda 16; *eğitim* konusunda 63; *engelliler* konusunda 25; *kadın* konusunda 22; *sağlık* konusunda 17; *yardım* konusunda 23 ve *Diğer-Birden Çok (İnsan Hakları, Yaşlılar, Kültür, Gençlik, Sivil Toplumun Güçlendirilmesi)* konularında 32 kişinin olduğu görülmektedir.

Tablo: 3
Sivil Toplum Kuruluşları İle İlgili Bilgiler

Değişken		Sayı (N=223)	Yüzde %
Çalışılmakta Olan STK Türü	Vakıf	108	48
	Dernek	115	52
	Toplam	223	100
Çalışılmakta Olan STK'nın Çalışma Alanı	Aile	5	2
	Çevre	20	9
	Çocuk	16	7
	Eğitim	63	28
	Engelliler	25	11
	Kadın	22	10
	Sağlık	17	8
	Yardım	23	10
	Diğer (İnsan Hakları, Yaşlılar, Kültür, Gençlik, Sivil Toplumun Güçlendirilmesi)	32	15
	Toplam	223	100
Çalışma Süresi (Yıl)	1-5	78	35
	6-10	73	33
	11-15	33	15
	16-20	21	9
	21-25	11	5
	26+	7	3
	Toplam	223	100

Araştırmaya katılan sosyal girişimcilerin çalışma süresine bakıldığında; 78 kişinin 1-5 yıl arası, 73 kişinin 6-10 yıl arası, 33 kişinin 11-15 yıl arası, 21 kişinin 16-20 yıl arası, 11 kişinin 21-25 yıl arası, 7 kişinin 26 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip oldukları görülmektedir (Tablo 3).

Tablo:4
Vakıf ve Derneklerin Finansal Gelir Kaynakları

Gelir Kaynağı/Kaynakları	Sayı	Yüzde
Bağışlar	42	18,8
Devlet Desteği-Sübvansiyonlar	6	2,6
Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar	2	0,9
Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek	9	4
Üye Aidatları	6	2,7
Proje Gelirleri	3	1,3
Sponsorluklar	1	0,5
Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri)	5	2,2
Bağışlar-Devlet Desteği-Sübvansiyonlar	10	4,4
Bağışlar-Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar	10	4,4
Bağışlar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek	73	33,6
Bağışlar-Üye Aidatları	13	5,8
Bağışlar-Proje Gelirleri	2	0,9
Bağışlar-Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri)	2	0,9
Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek	2	0,9
Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar-Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri)	1	0,5
Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek-Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri)	1	0,5
Üye Aidatları-Proje Gelirleri	1	0,5
Proje Gelirleri-Sponsorluklar	1	0,5
Bağışlar- Devlet Desteği-Sübvansiyonlar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek	2	0,9
Bağışlar- Devlet Desteği-Sübvansiyonlar-Proje Gelirleri	1	0,5
Bağışlar- Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek	7	3,1
Bağışlar- Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar-Proje Gelirleri	1	0,5
Bağışlar-Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar-Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri)	1	0,5
Bağışlar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek-Üye Aidatları	15	6,7
Bağışlar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek-Proje Gelirleri	2	0,9
Bağışlar-Devlet Desteği-Sübvansiyonlar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek- Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri)	1	0,5
Bağışlar-Kişisel/Aileye Ait Kaynaklar-Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek-Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri)	1	0,5
Toplam	223	100

Sosyal girişimcilerin çalışmakta oldukları STK'ların gelir kaynaklarına bakıldığında (Tablo: 4) sadece Bağışlardan gelir elde eden 42; Devlet Desteği-Sübvansiyonlardan 6; Kişisel/Aileye Ait Kaynaklardan 2; Gelir Sağlayan Faaliyetler Gerçekleştirerek 9; Üye Aidatları 6; Proje Gelirleri 3; Sponsorluklar 1; Diğer (Uluslararası Fonlar, Kira Gelirleri) 5 STK olduğu görülmektedir. Birden çok alandan gelir sağlayan STK'larla ilgili, bilgiler Tablo: 4'te gösterilmektedir.

Demografik Verilere Yönelik Hipotezlerin Analizi

Bu bölümde, sosyal girişimcilerin Demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, çalışma süresi) ve örgüt bilgisine (türü, çalışma alanı, finansal gelir kaynakları) yönelik geliştirilen hipotezlerin analizleri üzerinde durulmaktadır.

H₁: Sosyal girişimcilerin cinsiyetlerine göre; *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin cinsiyetlerine göre *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamalarında farklılık olup olmadığı Bağımsız Çift Örneklem t Testi ile araştırılmıştır. t testi sonucunda sosyal girişimcilerin *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamalarında farklılık bulunamamıştır. ($P>0,05$).

H₁ hipotezi doğrulanamamıştır.

H₂: Sosyal girişimcilerin cinsiyetlerine göre; *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını* algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının cinsiyete göre değişip değişmediği Bağımsız Çift Örneklem t Testi ile araştırılmıştır. t testi sonucunda liderlik boyutlarından *Karizma* ve sosyal girişimcilik boyutlarından *Sosyal Değer Yaratma* boyutunda farklılık bulunmuştur. *Karizma* boyutunda kadın yöneticilerin *karizma liderlik* algılaması daha yüksek bulunmuştur. Benzer bir sonuç sosyal girişimcilik boyutlarından *Sosyal Değer Yaratmada* elde edilmiş ve kadın liderlerin *Sosyal Değer Yaratma* algısı daha yüksek bulunmuştur. Sonuçlar Tablo: 5'te gösterilmiştir.

H₂ hipotezi *Karizma* ve *Sosyal Değer Yaratma* boyutlarında doğrulanmış diğer boyutlarda doğrulanamamıştır.

H₃: Sosyal girişimcilerin yaşlarına göre: *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamalarının yaşlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile araştırılmıştır. Sosyal girişimcilerin girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamalarında yaşlarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0,05$).

H₃ hipotezi doğrulanamamıştır.

H₄: Sosyal girişimcilerin yaşlarına göre: *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını* algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının yaşlarına göre değişip değişmediği Tek Yönlü Varyans Analizi ile araştırılmıştır. Fark bulunan gruplar çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi ile araştırılmıştır. Tek yönlü varyans analizine göre sadece girişimcilik boyutlarından *Risk Alma Eğilimi* boyutunda fark bulunmuştur. Risk Alma Eğilimi en yüksek olan sosyal girişimcilerin 40-49 yaş grubundakiler olduğu, Risk Alma Eğilimi en düşük sosyal girişimcilerin ise 50 ve üstü yaş grubundakiler olduğu belirlenmiştir. Tukey HSD istatistiğine göre 40-49 yaş aralığındaki sosyal girişimciler ile 50 ve üstü yaş grubundaki sosyal girişimciler arasında farklılık bulunmuştur. Sonuçlar Tablo: 6'da verilmiştir.

H₄ hipotezi Risk Alma Eğilimi boyutunda doğrulanmış diğer boyutlarda doğrulanamamıştır.

Tablo: 5
Cinsiyete Göre Boyutlar Arasında Farklılık Testi

	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sap.	t	P
Başarı İhtiyacı	Erkek	128	4,4500	,41997	-1,477	,141
	Kadın	95	4,5326	,40382		
Risk Alma Eğilimi	Erkek	128	2,7526	,97137	1,315	,190
	Kadın	95	2,5895	,83574		
Belirsizliklere Karşı Toleranslı Olma	Erkek	128	3,4766	,72573	-,057	,954
	Kadın	95	3,4821	,69312		
Yenilikçi Olma	Erkek	128	3,6641	,54806	-1,238	,217
	Kadın	95	3,7519	,48878		
Karizma	Erkek	128	4,0938	,46488	-2,243	,026

	Kadın	95	4,2376	,48495		
İlham Verici Motivasyon	Erkek	128	4,0898	,48778	-,745	,457
	Kadın	95	4,1421	,55595		
Entelektüel Teşvik	Erkek	128	4,1211	,45762	-1,164	,246
	Kadın	95	4,1982	,52945		
Bireysel İlgi	Erkek	128	4,1563	,46816	-1,048	,296
	Kadın	95	4,2274	,54234		
Sosyal İçerikli Misyon Sahibi Olma	Erkek	128	4,2281	,57929	-1,524	,129
	Kadın	95	4,3453	,55155		
Sosyal Değer Yaratma	Erkek	128	4,1338	,52875	-4,159	,000
	Kadın	95	4,4132	,44813		
Sosyal Girişim Fırsatlarını Görme	Erkek	128	3,9547	,49132	,322	,748
	Kadın	95	3,9326	,52561		
Kaynak Yaratma ve Sürdürülebilirliği Sağlama	Erkek	128	4,3359	,50630	,245	,806
	Kadın	95	4,3193	,49325		
Sosyal Ağlardan Faydalanma	Erkek	128	4,2617	,50865	-,611	,542
	Kadın	95	4,3053	,54964		

Tablo: 6
Yaşa Göre Boyutlar Arasında Farklılık Testi

Boyut	Yaşlar	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklı yaşlar	P
Risk Alma Eğilimi	20-29	11	2,8485	,75076	40-49 ile 50+	,0001
	30-39	48	2,7778	,76363		
	40-49	65	2,9949	,97449		
	50+	99	2,4141	,89733		
	Toplam	223	2,6831	,91764		

H₅: Sosyal girişimcilerin medeni durumlarına göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamalarının medeni duruma göre değişip değişmediği Bağımsız Çift Örneklem t Testi ile araştırılmış olup t testi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (P>0,05).

H₅ hipotezi doğrulanamamıştır.

H₆: Sosyal girişimcilerin medeni durumlarına göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının medeni duruma göre değişip değişmediği Bağımsız Çift Örneklem t Testi ile araştırılmıştır. t testi sonucunda tüm boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır, ($P > 0,05$).

H₆ hipotezi doğrulanmamıştır.

H₇: Sosyal girişimcilerin eğitim durumlarına göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamalarının eğitim durumlarına göre değişip değişmediği Tek Yönlü Varyans Analizi ile araştırılmıştır. Fark bulunan gruplar çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi ile araştırılmıştır. Fark bulunan gruplar Tablo: 7'de gösterilmiştir. Tablo: 7'ye göre; sosyal girişimcilerin girişimcilik algılamasında, doktora mezunu olanlar ile lise ya da yüksek lisans mezunu olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. *Bu farka göre lise ve yüksek lisan mezunu olan sosyal girişimcilerin girişimcilik algısı doktora mezunlarından daha yüksek bulunmuştur.*

Sosyal girişimcilerin dönüştürücü liderliği algılamasında lise mezunu olanlarla, doktora mezunu olanlar arasında farklılık bulunmuştur. Lise mezunu sosyal girişimcilerin dönüştürücü liderlik algılamalarının doktora mezunlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde yüksek lisans mezunu olan sosyal girişimciler ile doktora mezunu olanlar arasında da fark bulunmuş olup, yüksek lisans mezunu olan sosyal girişimcilerin dönüştürücü liderlik algısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Sosyal girişimcilerin eğitimlerine göre sosyal girişimcilik algılamaları araştırıldığında en yüksek ortalamanın yüksek lisan mezunu sosyal girişimcilerde olduğu belirlenmiştir. Farklılıklar doktora mezunu sosyal girişimciler ile lise, lisans ve yüksek lisan mezunu sosyal girişimciler arasında gerçekleşmiştir.

H₇ hipotezi doğrulanmıştır.

H₈: Sosyal girişimcilerin eğitim durumlarına göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo: 8'e göre, Dönüştürücü Liderlik boyutlarından olan *Karizma* boyutunda doktora mezunu sosyal girişimciler ile lise, lisans ve yüksek lisan mezunu olanlar arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre lise ve lisans ve yüksek lisans mezunu sosyal girişimcilerin *Karizma* puanları doktora mezunlarından daha yüksek bulunmuştur. Sosyal girişimcilik boyutlarından olan *sosyal değer yaratma* algısında ön lisans mezunu olan sosyal girişimcilerin sosyal değer yaratma algısı en düşük bulunmuştur.

Tablo: 7
Eğitim Durumuna Göre Girişimcilik, Liderlik, Sosyal Girişimcilik Farklılık Testi

Boyut	Eğitim	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklı Gruplar	P
Girişimcilik	Orta	6	3,5310	,44054	Lise ile Doktora	,011
	Lise	43	3,6903	,39095	YL ile Doktora	,017
	On lisans	12	3,5685	,26219		
	Lisans	104	3,5583	,33240		
	YL	38	3,6836	,35389		
	Doktora	20	3,3607	,45643		
	Toplam	223	3,5872	,36800		
Dönüştürücü Liderlik	Orta	6	4,1919	,40719	Lise ile Doktora	,029
	Lise	43	4,2434	,42919	YL ile Doktora	,030
	On lisans	12	4,0713	,45381		
	Lisans	104	4,1323	,36365		
	YL	38	4,2487	,35663		
	Doktora	20	3,9097	,55916		
	Toplam	223	4,1519	,40888		
Sosyal Girişimcilik	Orta	6	4,1661	,48506	Lise ile Doktora	,014
	Lise	43	4,2766	,34015	Lisans ile Doktora	,019
	On lisans	12	4,0031	,39597	YL ile Doktora	,003
	Lisans	104	4,2322	,35906		
	YL	38	4,3364	,36950		
	Doktora	20	3,9269	,60812		
	Toplam	223	4,2170	,40317		

Sosyal girişimcilik boyutlarından birisi olan *sosyal girişim fırsatlarını görme* boyutunda en düşük puan doktora mezunu sosyal girişimcilere ait olup, doktora mezunu sosyal girişimciler ile lise ve yüksek lisan mezunu sosyal girişimciler arasında farklar bulunmuştur.

Sosyal girişimcilik boyutlarından olan *kaynak yaratma ve sürdürülebilirliği sağlama* boyutunda en düşük puan doktora

mezunu sosyal girişimcilere ait olup, doktora mezunu sosyal girişimciler ile lisans ve yüksek lisans mezunu sosyal girişimciler arasında fark bulunmuştur.

Sosyal girişimcilik boyutlarından olan *sosyal ağlardan faydalanma* boyutunda en düşük puan doktora mezunu sosyal girişimcilere ait olup, doktora mezunu sosyal girişimciler ile lise, lisans ve yüksek lisan mezunu yöneticiler arasında fark bulunmuştur.

H₈ hipotezi Karizma, Sosyal Değer Yaratma, Sosyal Girişim Fırsatlarını Görme, Kaynak Yaratma ve Sürdürülebilirliği Sağlama ve Sosyal Ağlardan Faydalanma boyutlarında doğrulanmış diğer boyutlarda doğrulanamamıştır.

H₉: Sosyal girişimcilerin çalışma sürelerine göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin; çalışma sürelerine göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile araştırılmıştır ANOVA sonucunda tüm boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır, ($P>0,05$).

H₉ hipotezi doğrulanamamıştır.

Tablo: 8
Eğitim Durumuna Göre Boyutlar Arasında Farklılık Testi

Boyut	Eğitim	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklı Gruplar	P
Karizma	Orta	6	4,0952	,61056	Lise ile Doktora	,001
	Lise	43	4,2757	,49819	Lisans ile Doktora	,008
	On lisans	12	4,1548	,42839	YL ile Doktora	,002
	Lisans	104	4,1511	,38796		
	YL	38	4,2481	,46343		
	Doktora	20	3,7571	,67977		
	Toplam	223	4,1550	,47780		
Sosyal Değer Yaratma	Orta	6	4,2083	,54006	Lise ile Ön lisans	,021
	Lise	43	4,2936	,49917	Ön lisans ile Lisans	,015
	On lisans	12	3,7708	,68845	Ön lisans ile YL	,006
	Lisans	104	4,2740	,45624		
	YL	38	4,3651	,51937		

Boyut	Eğitim	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklı Gruplar	P
	Doktora	20	4,1438	,58247		
	Toplam	223	4,2528	,51394		
Sosyal Girişim Fırsatlarını Görme	Orta	6	3,9667	,59889	Lise ile Doktora	,031
	Lise	43	3,9953	,40588	YL ile Doktora	,001
	On lisans	12	3,8833	,46286		
	Lisans	104	3,9288	,47616		
	YL	38	4,1368	,47215		
	Doktora	20	3,5900	,72104		
	Toplam	223	3,9453	,50517		
Kaynak Yaratma ve Sürdürülebilirliği Sağlama	Orta	6	4,2222	,54433	Lisans ile Doktora	,012
	Lise	43	4,3488	,46549	YL ile Doktora	,017
	On lisans	12	4,1111	,45690		
	Lisans	104	4,3846	,39894		
	YL	38	4,4211	,44306		
	Doktora	20	3,9833	,89492		
Sosyal Ağlardan Faydalanma	Orta	6	4,3333	,43780	Lise ile Doktora	,037
	Lise	43	4,3547	,48560	Lisans ile Doktora	,050
	On lisans	12	4,0833	,49237	YL ile Doktora	,029
	Lisans	104	4,3005	,49313		
	YL	38	4,3750	,51906		
	Doktora	20	3,9375	,70185		
	Toplam	223	4,2803	,52573		

H₁₀: Sosyal girişimcilerin çalışma sürelerine göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin çalışma sürelerine göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını algılamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile araştırılmıştır. ANOVA sonucuna göre tüm boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P > 0,05$).

H₁₀ hipotezi doğrulanmamıştır.

Örgüt Bilgisine Yönelik Hipotezlerin Analizi

H₁₁: Sosyal girişimcilerin vakıf veya dernek başkanı olmalarına göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin, *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamalarının sivil toplum örgütü türüne göre

değişip değişmediği bağımsız çift örneklem t testi ile araştırılmıştır. Bağımsız çift örneklem t testine göre girişimcilik boyutlarının toplamından oluşan *girişimcilik* puanlarında farklılık bulunmuştur. Dernek başkanı olan sosyal girişimcilerin girişimcilik puanları vakıf başkanlarına göre daha yüksek bulunmuştur. Sosyal girişimcilerin, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamalarında ise sivil toplum örgütü türüne göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Sonuçlar Tablo: 9'da verilmiştir.

H₁₁ hipotezi Girişimcilik boyutunda doğrulanmış Dönüştürücü Liderlik ve Sosyal Girişimcilik boyutlarında doğrulanamamıştır.

H₁₂: Sosyal girişimcilerin vakıf veya dernek başkanı olmalarına göre; girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının sivil toplum örgütü türüne göre değişip değişmediği bağımsız çift örneklem t testi ile araştırılmıştır. Bağımsız çift örneklem t testine göre girişimcilik boyutlarından *risk alma eğilimi* puanlarında farklılık bulunmuştur. Dernek başkanı olan sosyal girişimci liderlerin risk alma eğilimi vakıf başkanı olan sosyal girişimci liderlerinkinden daha yüksek bulunmuştur. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark bulunamamıştır. Sonuçlar Tablo: 10'da gösterilmiştir.

H₁₂ hipotezi sadece Risk Alma Eğilimi boyutunda doğrulanmış diğer boyutlarda doğrulanamamıştır.

H₁₃: Sosyal girişimcilerin örgütlerinin çalışma alanına göre (aile, kadın, çevre vb.); girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamalarının örgütlerinin çalışma alanına göre farklılık gösterip göstermediği Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile araştırılmıştır. Sosyal girişimcilerin *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik* algılamalarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır, ($P > 0,05$).

H₁₃ hipotezi doğrulanamamıştır.

Tablo: 9
Vakıf veya Dernek Başkanı Olmaya Göre Girişimcilik, Liderlik, Sosyal Girişimcilik Farklılık Testi

Boyut	STÖ Türü	N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Girişimcilik	Vakıf	108	3,5373	,36288	-1,973	,050
	Dernek	115	3,6340	,36819		
Dönüştürücü Liderlik	Vakıf	108	4,1111	,43117	-1,448	,149
	Dernek	115	4,1902	,38472		
Sosyal Girişimcilik	Vakıf	108	4,2101	,40036	-,247	,805
	Dernek	115	4,2235	,40743		

H₁₄: Sosyal girişimcilerin örgütlerinin çalışma alanına göre (aile, kadın, çevre vb.); *girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını* algılamaları arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının görev yaptıkları STK'ların faaliyet alanına göre değişip değişmediği Tek Yönlü Varyans Analizi ile araştırılmıştır. Fark bulunan gruplar çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi ile araştırılmıştır. Tek yönlü varyans analizine göre girişimcilik boyutlarından Belirsizliklere karşı toleranslı olma boyutunda fark bulunmuştur. En yüksek BKTO puanı etkinlik alanı, yardım ve sağlık olan STK yöneticilerine ait olup, birden çok etkinlik alanı bulunan STK yöneticilerinin puanları ile farklılık göstermiştir. Sonuçlar Tablo: 11'de verilmiştir.

Tablo: 10
Sivil Toplum Örgütü Türüne Göre Farklılık Testi

Boyut	STÖ Türü	N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Başarı İhtiyacı	Vakıf	108	4,4704	,43605	-,517	,606
	Dernek	115	4,4991	,39414		
Risk Alma Eğilimi	Vakıf	108	2,4969	,86647	-2,98	,003
	Dernek	115	2,8580	,93352		
Belirsizliklere Karşı Toleranslı Olma	Vakıf	108	3,5167	,74989	,768	,443
	Dernek	115	3,4435	,67267		
Yenilikçi Olma	Vakıf	108	3,6653	,53743	-,997	,320
	Dernek	115	3,7354	,51168		
Karizma	Vakıf	108	4,1098	,52357	-1,37	,171
	Dernek	115	4,1975	,42840		

Boyut	STÖ Türü	N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
İlham Verici Motivasyon	Vakıf	108	4,0571	,55961	-1,54	,124
	Dernek	115	4,1638	,47088		
Entelektüel Teşvik	Vakıf	108	4,1127	,49232	-1,22	,223
	Dernek	115	4,1928	,48646		
Bireysel İlgi	Vakıf	108	4,1648	,46871	-,627	,532
	Dernek	115	4,2070	,53109		
Sosyal İçerikli Misyon Sahibi Olma	Vakıf	108	4,2481	,57608	-,759	,449
	Dernek	115	4,3061	,56402		
Sosyal Değer Yaratma	Vakıf	108	4,2373	,52644	-,437	,663
	Dernek	115	4,2674	,50379		
Sosyal Girişim Fırsatlarını Görme	Vakıf	108	3,9333	,53512	-,342	,733
	Dernek	115	3,9565	,47741		
Kaynak Yaratma ve Sürdürülebilirliği Sağlama	Vakıf	108	4,3796	,44525	1,474	,142
	Dernek	115	4,2812	,54360		
Sosyal Ağlardan Faydalanma	Vakıf	108	4,2523	,52340	-,769	,443
	Dernek	115	4,3065	,52884		

Tablo: 11
Sivil Toplum Örgütünün Etkinlik Alanına Göre Farklılık

Boyut	Etkinlik alanı	N	Ortalama	Std. Sapma	Farklı Gruplar	P
Belirsizliklere Karşı Toleranslı Olma	Aile	5	3,0400	,88769	Birden çok ile Sağlık	,036
	Çevre	20	3,2100	,68817	Birden çok ile Yardım	,010
	Çocuk	16	3,5125	,58864		
	Eğitim	63	3,5397	,70357		
	Engelliler	25	3,6960	,55714		
	Kadın	22	3,2727	,65769		
	Sağlık	17	3,8000	,80932		
	Yardım	23	3,8174	,61766		
	Birden çok	32	3,1375	,71199		
Toplam	223	3,4789	,71045			

H₁₄ hipotezi sadece Belirsizliklere Karşı Toleranslı Olma boyutunda doğrulanmış diğer boyutlarda doğrulanamamıştır.

SONUÇ

Yapılan araştırma sonucunda Sosyal girişimcilerin cinsiyetlerine göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bu çalışmada, cinsiyetin girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılaması açısından farklılık yaratmadığı görülmüştür.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının cinsiyete göre değişip değişmediği araştırıldığında, dönüştürücü liderlik boyutlarından Karizma ve sosyal girişimcilik boyutlarından Sosyal Değer Yaratma boyutunda farklılık bulunmuştur. Karizma boyutunda kadın yöneticilerin karizma liderlik algılaması daha yüksek bulunmuştur. Benzer bir sonuç sosyal girişimcilik boyutlarından Sosyal Değer Yaratma boyutunda elde edilmiş ve kadın liderlerin Sosyal Değer Yaratma algısı daha yüksek bulunmuştur. Kadınların dönüştürücü liderliğin karizma boyutuna daha fazla önem verdikleri ve erkeklere göre daha fazla sosyal değer yaratmak istedikleri söylenebilir.

Sosyal girişimcilerin yaşlarına göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamalarında farklılık bulunamamıştır. Ayrıca, Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının yaşlarına göre değişip değişmediğine bakıldığında sadece Risk Alma Eğilimi boyutunda fark olduğu görülmüştür. Risk Alma Eğilimi en yüksek olan sosyal girişimcilerin 40-49 yaş aralığındakiler olduğu belirlenmiştir. Risk Alma Eğilimi en düşük olan sosyal girişimcilerin ise 50 ve üstü yaş grubundakiler olduğu belirlenmiştir.

Sosyal girişimcilerin medeni durumlarına göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında farklılık olmadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, sosyal girişimcilerin medeni durumlarına göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik alt boyutlarını algılamaları arasında da anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Sosyal girişimcilerin eğitim durumlarına göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı araştırıldığında; lise ve yüksek lisans, mezunu olan sosyal girişimcilerin girişimcilik algısı doktora mezunlarından daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, lise mezunu sosyal girişimcilerin dönüştürücü liderlik algılamaları doktora mezunu olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde

yüksek lisans mezunu olan sosyal girişimcilerin dönüştürücü liderlik algısı doktora mezunu olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Yüksek lisan mezunu sosyal girişimcilerin sosyal girişimcilik algısı en yüksek doktora mezunlarının ise en düşük olduğu belirlenmiştir.

Sosyal girişimcilerin eğitim durumlarına göre dönüştürücü liderlik alt boyutlarını algılamalarında lise, lisans ve yüksek lisans mezunlarının karizma algılarının doktora mezunlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sosyal girişimcilerin eğitim durumlarına göre ön lisans mezunlarının sosyal değer yaratma algısının en düşük olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumuna göre sosyal girişim fırsatlarını görme boyutunda en düşük puanın doktora mezunu sosyal girişimcilere ait olduğu belirlenmiştir.

Eğitim durumuna göre kaynak yaratma ve sürdürülebilirliği sağlama boyutunda en düşük puanın doktora mezunu sosyal girişimcilere ait olduğu belirlenmiştir. Sosyal girişimcilik boyutlarından olan sosyal ağlardan faydalanma boyutunda da farklılıklar bulunmuştur. En düşük puan doktora mezunu sosyal girişimcilere ait olup, doktora mezunu sosyal girişimciler ile lise, lisans ve yüksek lisan mezunu yöneticiler arasında fark bulunmuştur.

Sosyal girişimcilerin, girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamalarının sivil toplum örgütü türüne göre değişip değişmediği araştırılmıştır. Girişimcilik boyutlarının toplamından oluşan girişimcilik puanlarında farklılık bulunmuştur. Girişimcilik puanlarında dernek yönetiminde bulunan sosyal girişimcilerin girişimcilik puanları vakıf yöneticilerine göre daha yüksek bulunmuştur. Sosyal girişimcilerin, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamalarında ise sivil toplum örgütü türüne göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının sivil toplum örgütü türüne göre değişip değişmediğine bakıldığında girişimcilik boyutlarından risk alma eğilimi algılarında farklılık bulunmuştur. Dernek başkanı sosyal girişimci liderlerin risk alma eğilimi vakıf başkanı olanlardan daha yüksek bulunmuştur.

Sosyal girişimcilerin örgütlerinin çalışma alanına göre girişimcilik, dönüştürücü liderlik ve sosyal girişimcilik algılamaları arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Sosyal girişimcilerin tüm boyutlardaki algılamalarının görev yaptıkları STK'ların faaliyet alanına göre değişip değişmediği

araştırıldığında, yardım ve sağlık alanında faaliyet gösteren STK liderlerinin belirsizliklere karşı toleranslı olma algısının birden çok etkinlik alanı bulunan STK liderlerinden yüksek olduğu belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

- ALVORD, Sarah; H., L. David BROWN, Christine W. LETTS (2004). *“Social Entrepreneurship and Societal Transformation”*, **The Journal of Applied Behavioral Science**, Cilt: 40, Sayı: 3 (September), s: 260-282.
- AUSTIN, James; Howard STEVENSON, Jane WEI-SKILLERN (2006). *“Social and Commercial Entrepreneurship: Same, Different, or Both?”*, **Entrepreneurship: Theory and Practice**, Ocak, s: 1-22.
- BARENSEN, Lynn; Howard GARDNER (2004). *“Is The Social Entrepreneur a NewType of Leader?”*, **Leader to Leader**, Cilt: Güz, s: 43-50.
- BASS, Bernard M.; Ronald E. RİGGİO (2006). **Transformational Leadership**, Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey.
- BASS, Bernard M.; Bruce J. AVOLİO (1994). **Improving Organizational Effectiveness Through Transformational Leadership**, SAGE Publications, USA.
- BASS; Bernard M. (1990) *“From Transactional to Transformational Leadership Learning to Share the Vision”*, **Organizational Dynamics**, Kış, s: 19-31.
- BATEMAN, Thomas S.; Michael CRANT (1993). *“The Proactive Component of Organizational Behavior: A Measure and Correlates”*, **Journal of Organizational Behavior**, Cilt: 14, s: 103-118.
- CAVAZOTTE, Flavia; Valter MORENO, Mateus HİCKMANN (2012). *“Effects of Leader Intelligence, Personality and Emotional Intelligence on Transformational Leadership and Managerial Performance”*, **The Leadership Quarterly**, Cilt: 23, Sayı: 3, s: 443-455.
- CHO, Jinsook; Jinkook LEE (2006). *“An Integrated Model of Risk and Risk-Reducing Strategies”*, **Journal of Business Research**, Cilt: 59, 2006, s: 112-120.

- DEES, J. Gregory (2007). *"Taking Social Entrepreneurship Seriously"*, **Society**, Cilt: 44, Sayı: 3, s: 24-31.
- DEES, J. Gregory (1998). *"The Meaning of Social Entrepreneurship"*, **Stanford University: Draft Report for the Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership**, s: 1-5.
- ERTURGUT, Ramazan (2007). Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları İle Dönüştürücü Liderlik Arasındaki İlişki: Ulusal Kalite Ödülü Almış Olan Kamu Örgütlerinde Bir Araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GARTNER, William B. (1998). *"Who Is an Entrepreneur?" Is the Wrong Question*", **American Journal of Small Business**, Bahar, s: 11-32.
- GROVES, Kevin S.; Michael A. LARocca (2011). *"An Empirical Study of Leader Ethical Values, Transformational and Transactional Leadership, and Follower Attitudes Toward Corporate Social Responsibility"*, **Journal of Business Ethics**, Cilt: 103, s: 511-528.
- HECKERT, T. M.; G. CUNEIO; A. P. HANNAH; P. J. ADAMS; H. E. DROSTE; M. A. MUELLER; H. A. Wallis; C. M. GRİFFİN; L. L. ROBERTS (1999). *"Creation of a New Needs Assessment Questionnaire"*, **Journal of Social Behavior and Personality**, Cilt: 15, Sayı: 1, s: 121-136.
- HİBBERT, Sally A.; Gillian HOGG; Theresa Quinn (2002). *"Consumer Response to Social Entrepreneurship: The Case of the Big Issue in Scotland"*, **International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing**, Cilt: 7, Sayı: 3, s: 288-301.
- LEE, Sang M.; Suzanne J. PETERSON (2000). *"Culture, Entrepreneurial Orientation and Global Competitiveness"*, **Journal of World Business**, Cilt: 35, Sayı: 4, s: 401-416.
- MUELLER, Stephen L.; Anisya S. THOMAS (2000). *"Culture and Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study of Locus of Control and Innovativeness"*, **Journal of Business Venturing**, Cilt: 16, s: 51-75.
- NORTON, Robert W (1975). *"Measurement of Ambiguity Tolerance"*, **Journal of Personality Assessment**, Cilt: 39, Sayı: 6, s: 607-619.

- ONYX, Jenny, Paul BULLEN (2000). *“Measuring Social Capital in Five Communities”*, **The Journal Of Applied Behavioral Science**, Cilt: 36, Sayı: 1, Mart, s: 23-42.
- ÖZDAMAR, Kazım (2011). **Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi-1**, Eskişehir, Kaan Kitabevi, 8. Baskı.
- SCHUYT, Theo; Rene BEKKERS, Jan SMİT (2010). *“The Philanthropy Scale: a Sociological Perspective in Measuring New Forms of Pro Social Behaviour”*, **Social Work & Society**, Cilt: 8, Sayı: 1, s: 121-135.
- SHANE, Scott (2003). **A General Theory of Entrepreneurship**, UK, Edward Elgar Publishing.
- SCHWER, R. Keith; Uğur YÜCELT (1984). *“A Study of Risk-Taking Propensities Among Small Business Entrepreneurs and Managers: an Empirical Evaluation”*, **American Journal of Small Business**, Cilt: 8, Sayı: 3, Ocak-Mart, s: 31-40.
- WALDMAN, David A.; Bernard M. BASS; Walter O. EİNSTEİN (1987). *“Leadership and Outcomes of Performance Appraisal Processes”*, **Journal of Occupational Psychology**, Cilt: 60, s: 177-186.
- ZAHRA, Shaker A. (2007). *“Contextualizing Theory Building in Entrepreneurship Research”*, **Journal of Business Venturing**, Cilt: 22, s: 443-452.

<http://www.dernekler.gov.tr/>

<http://www.surveey.com>

<http://www.vgm.gov.tr>